

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

MOKRÁ-HORÁKOV (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov)

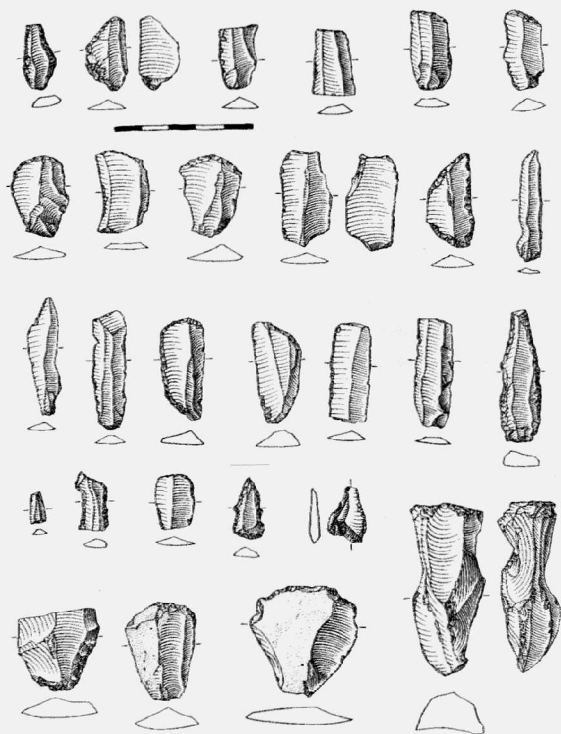
„Spálená seč“. MMK Ic. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během roku 2006 pokračoval záchraný archeologický výzkum mladoneolitického sídliště kultury s MMK v trati „Spálená seč“ v Mokrém, který navazuje na předcházející výzkumné sezony (naposledy Šebela – Škrdla – Hložek 2002).

V návaznosti na čtverec zkoumaný M. Hložkem byla vytvořena čtvercová síť, která byla dále rozdělena po 1 metru

Obr. 14. Mokrý-Horákov. Objekt v profilu
Mokrý-Horákov. Section of the pit.

Obr. 15. Mokrý-Horákov. Výběr štípané kamenné industrie.
Mokrý-Horákov. Selected stone artifacts.

a rovněž po 10 cm vrstvách vybírána špachtlemi; získané artefakty byly zaměřovány a počítačově zpracovány (obr. 16, 17). V místě mírné deprese, která se projevila po obnažení povrchu, byla v souladu se čtvercovou sítí vyhloubena sonda, která přímo zasáhla neolitický objekt (MMK; obr. 14). V následující etapě bylo přistoupeno k postupnému plošnému odkrytí okolí sondy, resp. objektu a jeho zázemí, které bude pokračovat i v roce 2007.

Keramika se dochovala většinou v menších zlomcích, povrch není vzhledem k prostředí dobře zachován. Některé fragmenty lze přesto z větší části rekonstruovat do konkrétních keramických tříd; ty jsou zastoupeny všechny až na zvláštní keramické tvary, nejsou zastoupeny plastiky (je znám pouze jeden exemplář z objektu 3/96; cf. Šebela – Kuča 2004).

Malování se nezachovalo (ze starších výzkumů je ale doložena červená malba). Rýsování se nevyskytlo, zesílení plecí u mís nebylo rovněž zjištěno ani v jediném případě. Vhloubenou výzdobu reprezentují pouze záseky ve tvaru „slzičky“ vždy na okraji nádob. Keramický soubor vykazuje značnou variabilitu výčnělků: rohatá ucha, dále zejména polokulovitě a svisle protáhlé výčnělky, ojediněle typu „soví hlavička“, asymetricky vystouplé ad.

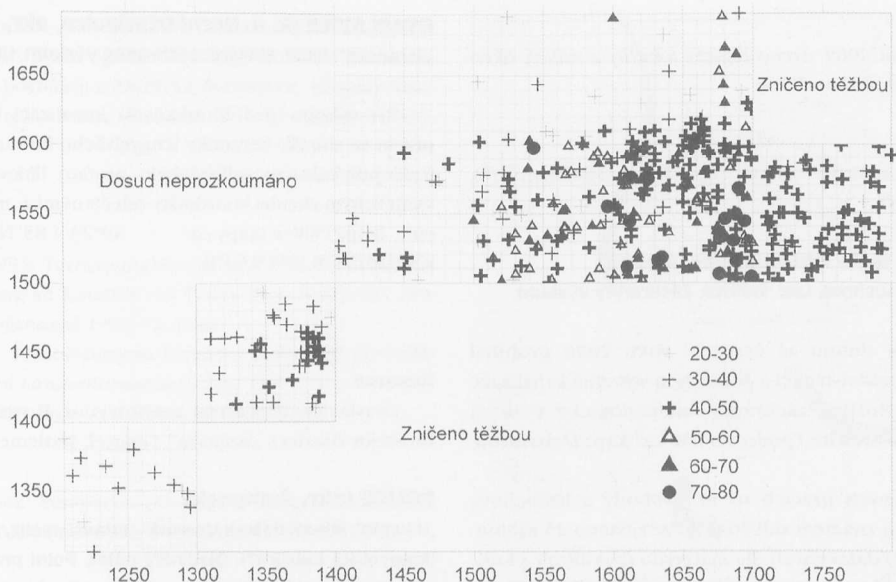
Vzhledem ke starším nálezům lze keramiku chronologicky zařadit na závěr staršího stupně kultury s MMK (Ic v souladu s definicí I. Rakovského).

Bohatý je získaný soubor štípané kamenné industrie (obr. 15). V surovinovém spektru převažují importované suroviny před domácími. Dominují silicity krakovsko-czenstochovské jury před silicity z glacienních sedimentů, podstatně méně se vyskytuje čokoládový silicit a rohovec typu Krumlovský les (varieta II výrazně převažuje nad varietou I). Spektrum surovin ještě doplňují obsidián, rohovec typu Olomučany, křídový spongiový rohovec a radiolarit. Posledně jmenovaný silicit může souviset s mladopaleolitickým (magdalénien) osídlením, které je tu z ojedinělých nálezů také doloženo. Převažuje spotřebitelská složka (nástroje, čepele) nad výrobní (jádra, úštěpy). Zarážející je častý výskyt čepelí s leskem (sickle gloss), pro který zatím nemáme spolehlivé vysvětlení.

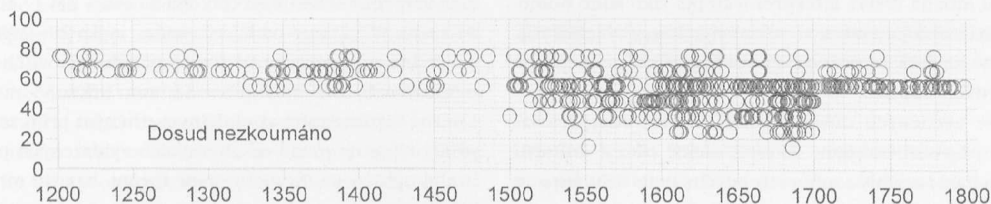
Broušená kamenná industrie se zde nachází převážně ve zlomcích. Jsou zastoupeny zelené břidlice typu Želešice ve formě plochých sekerek trojúhelníkovitého či lichoběžníkového tvaru včetně jejich polotovarů, dále amfibolický diorit typu Rokle z prostoru Brněnské přehrady ve formě vývrtků, dokládající lokální výrobu vrtaných nástrojů. Ale na sídlišti především převažují kulmské „březinské“ břidlice nazelenalé až červenavé barvy, která je tu známa z již předchozích výzkumů (Šebela – Škrdla – Hložek 2002). Její některé úlomky byly vybrušovány do vesměs miniaturních forem (drobné sekeromlaty, sekerky) připomínající „běžné“ funkční nástroje z kvalitnějších surovin. S ohledem na nepraktičnost této suroviny (měkkost, lámavost, drobitost) je její praktický význam neznámý, v budoucnu jí bude při výzkumu věnována zvýšená pozornost. V roce 2007 je v plánu dokončit výzkum výrobní koncentrace břidlice, jejíž výzkum zahájil M. Hložek.

Ostatní kamennou industrii reprezentují zlomky zrnitěrek ze slepence z kulmských sedimentů.

Vzhledem k homogenitě nálezových celků a neporušeným sídlištním kontextům (kromě rychle postupující těžby v lomu) je význam této lokality nesporný. Jeho výjimečnost dále podtrhuje jednoznačný vztah k Moravskému krasu

Obr. 16. Mokrá-Horákov. Plošná distribuce nálezů.
Mokrá-Horákov. Horizontal distribution of finds.

Obr. 17. Mokrá-Horákov. Vertikální distribuce nálezů.
Mokrá-Horákov. Vertical distribution of finds.

a počátkům lengyelského osídlení v tomto prostoru. Důležitost spočívá i v absolutním datování neolitických aktivit v tomto prostoru (Šebela – Kuča 2004), které bude v blízké budoucnosti podpořeno dalšími daty (Groningen, NL). Sídliště v Mokré má potenciál stát se referenční lokalitou pro fázi Ic kultury s MMK (dle Rakovský 1985).

Výzkum a jeho zpracování je podpořeno GDČR 404-05-H527.

Martin Kuča

Literatura

- Rakovský, I. 1985: *Morava na prahu eneolitu*. Rukopis disertační práce. Brno.
- Šebela, L., Kuča, M. 2004: Objekt 3/1996 z Mokré (okr. Brno-venkov) a jeho přínos k datování závěru I. stupně kultury s MMK. In: M. Lutovský (ed.): *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí 2003. Sborník referátů z 22. pracovního setkání badatelů zaměřených na výzkum neolitu a eneolitu*. Český Brod – Kounice 23.-26. 9. 2003. 271-285, Praha.
- Šebela, L., Škrdla, P., Hložek, M. 2002: Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 161-162.

Resumé

Mokrá-Horákov (cadastral territory of Mokrá u Brna, Brno-venkov district). „Spálená seč“. Neolithic. Lengyel. Settlement.

MORAVSKÉ BRÁNICE (okr. Brno-venkov)

„Babí hora“. Neolit-eneolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Při povrchovém průzkumu okolí Silůvek a Moravských Bránic byly na výrazné kótě Babí hora (351,5 m), která je zemědělsky obdělávána, nalezeny kromě paleolitického artefaktu (viz kap. Paleolit) také tři nepatinované úštěpy. Z uvedené polohy se jedná o první nálezy obecně z pravěku (srov. Belcredi a kol. 1989). Jedná se o úštěpy z přepáleného silicitu původem pravděpodobně z výchozů z okolí Krumlovského lesa, z rohovce typu Olomučany a z čokoládového silicitu. Datování nálezů je zatím předčasné. V této poloze můžeme uvažovat o jistých aktivitách v průběhu neolitu a eneolitu. Průzkum Babí hory bude pokračovat i v budoucnu.

Martin Kuča